LAUSUNTO

1.11.2023

Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi
Eduskunta

Viite: HE 52/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin hiilirajamekanismia koskevan asetuksen toimeenpanosta ja Tullin hallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y. kiittää mahdollisuudesta kommentoida Euroopan unionin hiilirajamekanismia koskevan asetuksen toimeenpanoa Suomessa

Hiilirajamekanismi on oleellinen väline, kun yhteensovitetaan päästökaupan ja vähenevien päästöoikeuksien ilmaisjaon toimia hiilivuodon ehkäisemiseksi. Kuten aikaisemminkin olemme todenneet lausunnoissamme, järjestelmä on monimutkainen ja varmasti monet kauppakumppanimme kolmansissa maissa kyseenalaistavat järjestelmän WTO-yhteensopivuuden ja maksujen määrittelyn laskentaperusteet.

EU:ssa käydään keskustelua EU:n omien varojen keräämisestä. Hiilirajamekanismi on yksi esillä ollut väline EU:n omien varojen kartuttamiseen. Hallituksen esityksen valossa näyttää selvältä, että hiilirajamekanismin hallinnollinen kustannus ylittää merkittävästi perittävien maksujen suuruuden. Yksikköhinta määrittää aikanaan kerättävien varojen määrän.

Tullin arvio tietotekniikkainvestointien lisäksi henkilöresurssien lisätarpeesta on kirjattu esitykseen: ”Tarvittavan lisähenkilöstön määräksi vuosina 2024–2027 Tulli arvioi yhteensä 71 henkilöä vuonna 2023 rekrytoitaviksi ehdotettujen kahdeksan henkilön lisäksi.” Koska riski WTO-tason riitoihin on suuri, tullin arvio henkilömitoitustarpeesta tuntuu realistiselta, kun maksuperusteiden automatisoitu käsittely on vielä hyvin epävarmaa. Oletettavaa on, että suurin osa tästä jää Suomen kannettavaksi kustannukseksi.

Hiilirajamekanismin vaikutuksesta komission JRC on arvioinut merkittävimmiksi muutoksiksi lannoitetuonnin supistumisen Venäjältä EU-alueelle. Analyysissä ei ole enempää kommentoitu, miten tuonnin väheneminen kompensoituu tai oletetaanko typpilannoitteiden käytön supistuvan CBAM-maksun seurauksena. Venäjän aggressioista Ukrainassa huolimatta EU on sitoutunut YK-tasolla turvaamaan omilla toimenpiteillään globaalia ruokaturvaa eri toimin, mm. sanktioita ei ole ulotettu lannoitevientiin Venäjältä EU-alueelle eikä kauttakulkuvientiin.

Hiilirajamekanismilla on merkittävä vaikutus komission oman arvion mukaan lannoitetuontiin ja tuotantokustannuksiin maataloudessa sekä sitä kautta EU:n omaan ruuantuotantopotentiaalin käyttöön. Globaalissa kuvassa EU:n toimet ovat hiilirajamekanismin osalta ristiriidassa edellä mainitun YK-sitoumuksen kanssa.

Juha Ruippo
johtaja

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi